

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/77/2022
Identifikačné číslo spisu:	6712214577
Dátum vydania rozhodnutia:	26.03.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Peter Brňák
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:6712214577.3

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ P. N., M., H. Z. XX a 2/ X. N., M., H. Z. XX, zastúpených advokátom JUDr. Jánom Krnáčom, Zvolen, Nám. SNP 70/36, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Bratislava, Pribinova 2, o náhradu škody, vedenom na Okresnom súde Zvolen pod sp. zn. 6C/161/2012, o dovolaní žalobcov proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 17. februára 2021 sp zn. 15Co/46/2020, takto

rozhodol:

I. Rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 17. februára 2021 sp zn. 15Co/46/2020 v časti jeho výroku II. (o trovách konania) z r u š u j e a v e c m u v rozsahu zrušenia vracia na ďalšie konanie.

II. Dovolanie žalobcov 1/ a 2/ vo zvyšnej časti o d m i e t a .

Odôvodnenie

1. Okresný súd Zvolen (ďalej len „súd prvého stupňa“ alebo „prvostupňový súd“) ostatným rozsudkom z 8. júna 2015 č. k. 6C/161/2012-364 žalobu zamietol s tým, že o trovách konania rozhodne neskôr.

1.1. Žalobcovia 1/ a 2/ (ďalej spolu aj „žalobcovia“) v konaní tvrdili, že dňa 24. septembra 2009 čase od 23:30 hod. do 00:05 hod. (ďalšieho dňa) vznikol požiar ich rodinného domu, v dôsledku ktorého im vznikla celková škoda v sume 83 397,50 eura. Poistovňa im uhradila sumu 38 538,14 eura, preto sa od žalovanej domáhali náhrady škody vo výške 44 859,36 eura, a to v dôsledku nesprávneho úradného postupu Hasičského a záchranného zboru Zvolen, v dôsledku ktorého došlo ku vzniku škody. Požiar rodinného domu nahlásil A. N. mobilným telefónom na operačné stredisko Okresného riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru Zvolen, pričom operačný dôstojník napriek opakovanému ohláseniu, nevyhodnotil toto ohlásenie správnym a náležitým spôsobom, nevyhlásil poplach a nevyslal zásahovú jednotku na miesto požiaru. Nadriadený operačného dôstojníka následne skonštatoval, že sťažnosť v časti týkajúcej sa porušenia povinností operačného dôstojníka je opodstatnená, pretože príslušník vykonávajúci službu na operačnom stredisku po prijatí hovoru na tiesňovú linku dôsledne nevytlačil

ohlasovateľa predmetnej činnosti, následne neoveril pravdivosť hlásenia o požiari a nevyslal hasičskú jednotku na zásah. V danej veci bolo vyšetrovateľom policajného zboru pod ČVS: X.-XXX/OVK-ZV-XXXX začaté trestné stíhanie pre zločin poškodzovania cudzej veci, pričom konanie bolo prerušené postupom podľa § 228 TP uznesením vyšetrovateľa z 28. februára 2012.

1.2. Prvostupňový súd právne ustálil, že v danom prípade bol preukázaný nesprávny úradný postup, rovnako tak škoda, avšak nebola preukázaná príčinná súvislosť medzi nesprávnym úradným postupom a vzniknutou škodou. V tejto súvislosti prvostupňový súd vykonal v konaní množstvo dôkazov, vypočul osoby ktoré sa priamo podieľali na príprave, spracovaní a následnom podaní znaleckých posudkov a odborných vyjadrení. Ako najlogickejší, presvedčivý a odborne vecne a konštruktívne zdôvodnený sa súdu javil odborný výklad svedka prof. Ing. B. X. CSc., ktorý na základe zadávaných informácií, výpovedí svedkov, ako aj vyšetrovacích úkonov konštatoval, že aj v prípade ak by boli bývali požiarnici prišli ihneď po prvom telefonáte, zásah by bol býval neefektívny/slabý, stihli by možno z domu vyniesť mobilné zariadenia (stoličku, televízor, nábytok, plynovú bombu...), ktoré boli neskôr tiež zdrojom požiaru. Prvostupňový súd v tejto súvislosti zdôraznil, že v prejednávanej veci nebolo ani tak podstatným zistiť čas vzniku požiaru, ktorý podľa znalcov sa lišil v rozmedzí 1,5 hodiny (22:00 hod. - 23:30 hod.), ale bolo potrebné sa zaoberať zisťovaním, či v prípade ak by hneď po polnoci po nahlásení požiaru a predpokladanom technickom príjazde zásahovej požiarnej jednotky o 00:27 hod. bolo možné zachrániť majetok žalobcov, alebo nie.

2. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobcov ostatným rozsudkom zo 17. februára 2021 sp zn. 15Co/46/2020 (ďalej aj „napadnuté odvolacie rozhodnutie“) potvrdil prvostupňový rozsudok a vyslovil, že žalobcovia sú povinní zaplatiť žalovanej odvolacie trovy. Napadnutému odvolaciemu rozhodnutiu predchádzalo uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolačný súd“) z 29. apríla 2020 sp. zn. 7Cdo/60/2018, ktorým bolo zrušené predchádzajúce odvolacie rozhodnutie z 29. marca 2017 sp. zn. 15Co/704/2015 (iba) z dôvodu, že žalobcom nebolo doručené elektronicky upovedomenie o mieste a čase verejného vyhlásenia rozsudku odvolacieho súdu s poukazom na § 219 ods. 3 CSP.

2.1. Odvolací súd opätovne preskúmal vec a bez nariadenia pojednávania ostatný prvostupňový rozsudok podľa § 387 ods. 1, 2 CSP potvrdil, keď dospel k záveru, že prvostupňové rozhodnutie je vo výroku správne. Uviedol, že z napadnutého rozhodnutia vyplýva, o aké vykonané dôkazy (skutkové) závery sa súd pri rozhodovaní opieral. Odôvodnenie rozhodnutia obsahoval aj úsudok sudcu o tom, ktoré rozhodujúce, resp. pre posúdenie veci významné skutočnosti považoval za preukázané. Záver o skutkovom stave veci nevychádzal z rozporných skutkových zistení. V tejto súvislosti odvolací súd poukázal na to, že je potrebné rozlišovať medzi rozpornými skutkovými zisteniami a medzi rozpornými skutkovými tvrdeniami. Jednotlivé skutkové zistenia, z ktorých súd pri rozhodovaní vychádzal, logicky na seba nadväzujú, vychádzajú z relevantných dôkazov, pričom vo svojom súhrne vytvárali celkový skutkový obraz danej veci. Súdom urobený záver o skutkovom stave veci nebol založený na rozpornosti skutkových zistení, ktoré sú zásadne významné pre právne posúdenie veci. Z odôvodnenia rozsudku bolo možné zistiť skutkové zistenia, tieto boli určité a zrozumiteľné. Jednotlivé skutkové zistenia, ktoré boli relevantné vo vzťahu k záveru o skutkovom stave veci, neboli v rozpore skutkovou právnou vetou.

2.2. V súvislosti s odvolateľmi namietaným porušením práva na spravodlivý súdny proces poukázal na viaceré rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky [ďalej len „ústavný súd“ IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03)] a konštatoval, že povinnosťou súdu bolo uviesť dostatočné dôvody, na ktorých je založené jeho rozhodnutie, pričom táto povinnosť sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí sa posúdiť podľa konkrétnych okolností každej veci. Nevyžaduje sa však, aby na každý argument strany bola daná v odôvodnení rozhodnutia odpoveď. Súd v odôvodnení rozhodnutia stručne a jasne uviedol, ktoré skutočnosti mal preukázané, ako k tomuto záveru dospel, aj z akých dôkazov podľa jeho názoru tento záver vyplýva. Rovnako bolo v danom prípade zrejmé, ako tieto dôkazy hodnotil, keď existovali protichodné dôkazy. Súd uviedol, prečo vychádzal z odborného výkladu prof. Ing. B. X., CSc.. V tejto súvislosti odvolací súd dodal, že v zmysle vtedy platného § 157 OSP rozhodnutie musí obsahovať úplné a výstižné odôvodnenie, pričom súd sa má vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho právne závery musia byť dostatočne preskúmateľné. Odôvodnenie bolo v súlade s týmto pravidlom, pričom je jasné, logické a bez vnútorných rozporov.

2.3. Ďalej uviedol, že prvostupňový súd nepochybil ani pri aplikácii príslušnej právnej normy, keď mal

nepochybne preukázané, že nebol splnený jeden z predpokladov uplatneného nároku, a to príčinná súvislosť. Z rozhodnutia súdu bolo nepochybné, že došlo k nesprávnemu úradnému postupu ako aj ku vzniku škody, čo súd jednoznačne uviedol. Pretože nebola splnená tretia podmienka, príčinná súvislosť, žalobu zamietol. Odvolací súd zdôraznil, „že dôkazné bremeno a povinnosť tvrdiť majú žalobcovia. Dokazovaním súd overuje pravdivosť ich tvrdení. Súd preto pri rozhodovaní overuje tvrdenia, teda aj tie, ktoré produkujú žalobcovia. Vykonaným dokazovaním súd prvej inštancie nemal jednoznačne preukázané všetky tvrdenia žalobcu“.

2.4. Pokiaľ odvolatelia namietali, že súd odvodil nárok od nesprávne vyhodnoteného odborného výkladu prof. Ing. X., CSc., odvolací súd uviedol, že „súd nárok neodvodil, pretože nárok uplatňovali žalobcovia, súd ale na základe tohto dôkazu dospel k určitým skutkovým zisteniam. Nie je pravda, že by súd neprihliadol na iné dôkazy, práve v dôsledku rozporu záverov znaleckých posudkov súd vypočul znalcov na odstránenie rozporov. Na základe takto doplneného dokazovania dospel k skutkovým záverom, ktoré odôvodnil vo svojom rozhodnutí. Ide o vysoko odbornú otázku a neprináleží súdu zdôvodňovať skutočnosti, na ktoré nemá dostatok odborných vedomostí, preto musí vychádzať zo znaleckých posudkov, ktoré ale neposudzuje z hľadiska ich odbornej stránky, ale logiky, presvedčivosti, vypracovania apod. ...“. Odvolatelia tiež namietali rôzne anomálie ohľadom vyšetrovania a osôb, ktoré vyšetrovali požiar. Odvolací súd k tomu uviedol, že „žalobcovia neposkytli žiadny dôkaz, ktorý by jednoznačne vyvrátil tieto závery, resp. že by dostatočne relevantne spochybnili závery ohľadom ohniska požiaru, času vzniku požiaru, dĺžku dojazdu výjazdovej skupiny a pod.. Súd pri hodnotení vykonaných dôkazov prihliadol na všetko, čo v konaní vyšlo najavo, pričom v odvolaní žalobcovia neuvádzajú konkrétne, čím jednoznačne svoje závery preukazujú, v skutočnosti namietajú vyhodnotenie dôkazov súdom, čo odvolací súd nepovažuje za dostatočné z hľadiska akceptovania danej námietky žalobcov, navyiac, keď neposkytli dôkaz, a z vykonaného dokazovania vyplynulo, že ani nebolo možné takéto údaje zistiť, pokiaľ ide o vznik požiaru, pretože závery zisťovania vychádzali len zo svedeckých výpovedí, nie priamych pozorovateľov, požiar bol sledovaný z väčšej diaľky, a to svedkom, ktorý v tom čase mal 80 rokov a ďalšími svedkom, ktorý sa tom čase vracal z baru pod vplyvom alkoholu, pričom je zjavné, že jeho pozorovacie schopnosti boli obmedzené, pričom práve on volal späť operačnému dôstojníkovi, že už nemusia chodiť, že tam nič nevidí“. Odvolatelia tiež namietali, že pokiaľ by nedošlo k nesprávnemu úradnému postupu, k vecnej škode nemuselo dôjsť. Odvolací súd k uvedenej námietke uviedol, že „v čase nahlásenia požiaru tento bol v pokročilom štádiu, teda škoda už vznikala. Zo žiadneho dôkazu nevyplývalo, že väčšina rodinného domu by bola nepochybne zachránená. Tento záver vyslovený v znaleckom posudku číslo X/XXXX síce takýto údaj čiastočne obsahuje, ale neobsahuje dostatok presvedčivých argumentov ako aj odbornej argumentácie. Ďalšie dôkazy tieto závery vyvrátili. V znaleckom posudku nebolo dostatočne vyargumentované, že v prípade včasného prjazdu požiarnikov by bol požiar včas uhasený, pretože vznik požiaru bol vypočítaný len spätne, odhadom, na základe zistení, ktoré sa nachádzali na mieste požiaru a zo svedeckých výpovedí“. Pokiaľ odvolatelia poukazovali na závery znalca prof. Ing. X., ktorý vo výpovedi mal uviesť, že pri príchode by žiadna požiarňa jednotka v interieri nemala ešte čo hasiť, odvolací súd uviedol, že „tento argument žalobcovia vytrhli z kontextu, pretože práve vo svojej výpovedi poukazoval na skutočnosť, že požiar sa šíril viacerými smermi, resp. by nastala situácia, keď požiarnici by nevedeli, čo majú skôr hasiť a došlo by k tzv. flash over efektu. Túto skutočnosť súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí patrične zdôvodnil. Nie je pravda, že na základe vykonaných dôkazov, resp. znaleckých posudkov bolo preukázané, že existuje príčinná súvislosť medzi zhorením domu a nevyslaním hasičskej jednotky. Žalobcovia v bode 22 odvolania sami uvádzajú, že bol sporný najmä čas vzniku požiaru. Ani okresný súd nespochybnil, že operačný dôstojník pochybil“. Pokiaľ sa odvolatelia nestotožnili s tvrdením znalca, že v čase predpokladaného príchodu jednotiek HaZZ by už horela strešná konštrukcia, odvolací súd uviedol, že „ide o názor žalobcov, pričom polemizujú so záverom znalca, avšak ide len o subjektívny názor bez patričných odborných vedomostí, ktorými disponuje práve znalec“. Pokiaľ sa odvolatelia vyjadrovali k času vzniku požiaru a výpovediam svedkov R. E. a P. N., odvolací súd uviedol, že bolo „nepochybné, že okolo polnoci bol požiar v pokročilom štádiu a práve v čase druhého hovoru A. N. už plamene neboli také silné, aby ich v tom čase pozoroval, preto oznámil operačnému dôstojníkovi, aby už výjazdová skupina nechodila. Tieto skutočnosti vyplynuli aj z jeho výpovede v trestnom konaní. ... Za zmienku stojí skutočnosť, že oznamovateľ požiaru si myslel, že horí u susedov iba 15 m vpravo, hoci v skutočnosti to bolo niekoľko 100 m. Práve z týchto pozorovaní bol odvodzovaný čas vzniku požiaru. Nepochybne treba zdôrazniť, že

pozorovacia schopnosť svedkov nebola dostatočná.". Pokiaľ odvolatelia namietali, že súd bez náležitého zdôvodnenia neprihliadol na dôkaz Ing. E. Z., odvolací súd uviedol, že „súd dostatočne zdôvodnil, ktoré skutočnosti považoval za preukázané a ktoré nie. V tejto súvislosti platí aj tvrdenie žalobcov ohľadom zachránenia väčšiny rodinného domu, pokiaľ tvrdili, že v tom čase požiar iba prepukol v mieste pod prístreškom, kde bolo uložené palivové drevo, takýto záver jednoznačne nemožno vyvodiť ani z vyššie uvedeného posudku číslo X/XXXX.. Preň totiž nie je dostatok hodnoverných dôkazov, pretože všetky závery vyplývali len následne z odborného posúdenia a prepočtov.". K ďalším námietkam odvolateľov odvolací súd uviedol, že „súd sa zaoberal len s relevantnými dôkazmi, resp. pri zistení skutkového stavu vychádzal len z dôkazov, ktoré považoval za dôveryhodné a preukázané, teda nie je pravdou, že by odmietal sa zaoberať ostatnými dôkazmi. Pokiaľ by pri vyhotovení odôvodnenia svojho rozhodnutia vychádzal zo všetkých dôkazov, jeho rozhodnutie by bolo nepresvedčivé a zmätočné. Súd preto môže v rozhodnutí uvádzať len tie relevantné dôkazy, ktoré pri rozhodovaní akceptoval. Súd navzájom si odporujúce dôkazy hodnotil a zdôvodnil, pričom sa priklonil k záveru znalca prof. Ing. X., CSc., zároveň uviedol, prečo tak urobil. Súd ani účastníci nemajú dostatok odborných znalostí, aby po odbornej stránke mohli dôkazy hodnotiť." (pozri body 49. až 55. odôvodnenia odvolacieho rozhodnutia).

2.5. Odvolací súd rovnako neakceptoval námietku odvolateľov o neaplikácii § 118 ods. 2 OSP. V tejto súvislosti uviedol, že „[j]e síce pravda, že zo zápisnice o pojednávaní jednoznačne nevyplýva, že by súd podľa tohto ustanovenia postupoval, avšak v tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na uznesenie NS SR, sp. zn. 4Cdo/167/2012, podľa ktorého ... Existencia tejto vady sama osebe nezakladá zmätočnosť rozhodnutia a nie je procesnou vadou konania v zmysle § 237 písm. f) O. s. p.. Tento záver odvolací súd bezpochyby mohol aplikovať aj v danej veci, pretože žalobcovia nekonkretizovali, akým spôsobom im bolo odňaté právo konať pred súdom v prípade porušenia daného ustanovenia, pretože počas konania mali dostatočný priestor na svoju argumentáciu, vyjadrenia ako aj na záverečné reči." (bod 56. odôvodnenia odvolacieho rozhodnutia).

2.6. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol v súlade s ustanovením § 396 ods. 1 CSP, § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP.

3. Proti napadnutému odvolaciemu rozhodnutiu podali žalobcovia rozsahom obsiahle (na 20 stranách) dovolanie podľa § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Navrhli rozhodnutia oboch nižších súdov zrušiť, vec vrátiť prvostupňovému súdu na ďalšie konanie a žalobcom priznať náhradu dovolacích trov. Po opise priebehu konania a v zhode s ich predsúdnou a odvolacou argumentáciou v prevažnom rozsahu brojili proti nižšími súdmi zistenému skutkovému stavu a hodnoteniu dôkazov a cez prizmu nimi (pozn. žalobcami) vnímaného skutkového stavu a vykonaného dokazovania (najmä rozporov a „dôležitosti" jednotlivých odborných vyjadrení Ing. Z., Ing. Z., prof. Ing. X., či S.) tvrdili, že v konaní okrem nesprávneho úradného postupu a škody bola preukázaná tiež príčinná súvislosť a ich nárok je preto oprávnený. V podstate všetky námietky žalobcov smerovali k polemike s vecnými závermi nižších súdov pri posudzovaní existencie predpokladov zodpovednosti za škodu, osobitne vo vzťahu k preukázaniu existencie príčinnej súvislosti.

3.1. V súvislosti s dovolaním podľa § 420 písm. f) CSP zvýraznili, že „odôvodnenie napadnutého rozsudku nemá zákonom stanovené náležitosti, je nepreskúmateľné a náležite sa nevyporiadalo s odvolacími ... výhradami a argumentáciou žalobcov ... V prejednávanej veci si súd prvého stupňa nesplnil svoju procesnú povinnosť a nedodržiaval zákonom predpísaný postup v zmysle § 118 ods. 2 O.s.p., čo preukazoval obsah zápisníc o pojednávaniach uskutočnených súdom v danej veci vrátane zápisnice z pojednávania dňa 08.06.2015, na ktorom bol vynesенý rozsudok ... Dovolaním napádané rozhodnutie pôsobí v druhom výroku do značnej miery aj ako nepreskúmateľné a nepresvedčivé rozhodnutie, osobitne vo vzťahu k nesprávnej aplikácii ust. § 255 ods. 1, ods. 2 C.s.p. a neaplikácii ust. § 257 C.s.p., pretože bližšie a konkrétne dôvody a argumenty v tomto smere v odôvodnení napádaného uznesenia absentujú".

3.2. V súvislosti s dovolaním podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP v rozsahu nosných právnych záverov nižších súdov namietali nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom „a to ... otázky príčinnej súvislosti, ako aj vo vzťahu k otázke náhrady trov konania. ...V súvislosti s otázkou vymedzenia a posúdenia príčinnej súvislosti žalobcovia poukazujú ... na uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 16. mája 2012 sp. zn. 3Tdo/23/2012, uznesenie Ústavného súdu SR zo dňa 23.10.2012 sp. zn. III. ÚS 490/2012-15, rozhodnutie Najvyššieho súdu SR vo veci 6MCdo 7/2013, rozhodnutie Najvyššieho súdu

ČR vo veci 25Cdo/1619/2012 či judikáty Rt 21/1980 a Rt 47/1984. Žalobcovia vo väzbe na právnu argumentáciu týkajúcu sa existencie príčinnej súvislosti argumentujú aj poukazom na rozhodnutia vo veciach vedených Ústavným súdom SR pod sp. zn. I. ÚS 395/2016, sp. zn. I. ÚS 320/2016 a sp. zn. II. ÚS 25/2011 a rozhodnutia všeobecných súdov vzťahujúcich na tieto veci ... Zmätočnosť a nesprávne právne posúdenie veci zo strany odvolacieho súdu sa prejavilo aj pri posudzovaní otázky náhrady trov odvolacieho a dovolacieho konania. ... V odôvodnení rozsudku ... odvolací súd uviedol, že o trovách odvolacieho konania rozhodol v súlade s ustanovením § 396 ods.1 C.s.p., § 255 ods. 1 a 262 ods. 1 C.s.p. , keď v odvolacom konaní bola v celom rozsahu úspešná žalovaná, preto jej odvolací súd priznal náhradu trov odvolacieho a dovolacieho konania v plnom rozsahu Z takto všeobecne a formalisticky postulovaného odôvodnenia nie je zrejmé na základe akých skutočností, faktov a úvah odvolací súd dospel k záveru a výroku o povinnosti žalobcov nahradiť žalovanému trovy dovolacieho konania. V posudzovanej veci pritom dovolanie podali výhradne žalobcovia podaním z 01.08.2017, tento ich mimoriadny opravný prostriedok bol úspešný, keď na jeho základe Najvyšší súd uznesením z 29.04.2020 v celom rozsahu zrušil pôvodný rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie."

4. Žalovaná vo svojom vyjadrení k dovolaniu žalobcov navrhla, aby dovolací súd dovolanie odmietol resp. zamietol. V podstatnom uviedla, že žalobcovia v podanom dovolaní dostatočne a jasne nezdôvodnili, v čom mal spočívať nesprávny procesný postup súdu, ktorý im mal znemožniť, aby uskutočňovali im patriace procesné práva v takej miere, že malo dôjsť k porušeniu práva na spravodlivý proces. Zo strany žalobcov nebola ani naplnená litera prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalobcov je sčasti - čo do trov konania prípustné, vzhľadom na uplatnený dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP a vo zvyšku je potrebné dovolanie odmietnuť.

6. Vzhľadom na obsah podaného dovolania dovolací súd už na tomto mieste považuje za potrebné uviesť, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie. Dovolaním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Inými slovami, na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly má síce dovolací súd možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces, čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak dovolací súd takéto vady v prejednávanej veci nezistil, výmúč rozhodnutie odvolacieho súdu o trovách konania (viď nižšie).

Dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP

7. Dovolatelia vyvodzujú prípustnosť nimi podaného dovolania tiež z § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej

patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

7.1. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

7.2. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestranom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené zo zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

8. Žalobcovia najskôr namietali, že napadnuté odvolacie rozhodnutie je nepreskúmateľné a že sa náležite nevyporiadalo s odvolacími výhradami a argumentáciou žalobcov (bod 3.1.).

8.1. Dovolací súd poukazuje predovšetkým na body 49. až 55. odôvodnenia odvolacieho rozhodnutia (pozri tiež bod 2.4.). V týchto bodoch odôvodnenia rozsudku boli námietky dovolateľov uvedené v odvolaní primerane dostatočným spôsobom odôvodnené a vzhľadom na nosné právne závery (o nepreukázaní príčinnej súvislosti) nebolo potrebné na ne dať širšiu odpoveď. Odvolací súd sa teda náležite vysporiadal s podstatnými odvolacími námietkami žalobcov, ako aj konštatoval správnosť právneho posúdenia, v súlade so zisteným skutkovým stavom vo veci. Civilný sporový poriadok umožňuje odvolaciemu súdu vyhotoviť tzv. skrátené odôvodnenie (§ 387 ods. 2 CSP) v prípade, ak sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia. V danom prípade sa odvolací súd nielen stotožnil s rozhodnutím súdu prvej inštancie, ale sa aj náležite vysporiadal s relevantnými tvrdeniami žalobcu v odvolaní, ktoré mali vecnú súvislosť s prejednávanou vecou v súlade s § 387 ods. 3 CSP.

8.2. V rámci nastolených dovolacích námietok bolo nie nepodstatným, že v podstate celá žalobcami produkovaná argumentačná línia v rámci podaného odvolania i dovolania spočívala v poukazovaní na rozpory a dôležitosť v konaní produkovaných jednotlivých odborných vyjadrení (Ing. Z., Ing. Z., prof. Ing. X., či S.) a pritom kľúčovou v danom spore bola existencia príčinnej súvislosti (kauzálného nexu), ktorá dôkazným bremenom zaťažovala stranu žalobcov a nie odborníkov (znalcov); odborné stanoviská považoval (aj) odvolací súd skôr za podporné - „ktoré ale neposudzuje z hľadiska ich odbornej stránky, ale logiky, presvedčivosti, vypracovania apod.". V tomto ohľade potom otázka preskúmateľnosti, nedostatku dôvodov, či danie odpovedí na odvolacie námietky súvisela s tým, či z odôvodnenia rozsudku bolo možné zistiť skutkové zistenia súdu, či tieto boli určité a zrozumiteľné. Odvolací súd konštatoval, že jednotlivé skutkové zistenia, ktoré boli relevantné vo vzťahu k záveru o skutkovom stave veci, neboli v rozpore skutkovou právnou vetou. Oba nižšie súdy mali nepochybne preukázané, že v okolnostiach posudzovanej veci síce došlo k nesprávnemu úradnému postupu ako aj ku vzniku škody, ale nebol splnený jeden z predpokladov uplatneného nároku, a to príčinná súvislosť. V tejto súvislosti odvolací súd zdôraznil, „že dôkazné bremeno a povinnosť tvrdiť majú žalobcovia. Dokazovaním súd overuje pravdivosť ich tvrdení. Sú preto pri rozhodovaní overuje tvrdenia, teda aj tie, ktoré produkujú žalobcovia. Vykonaným dokazovaním súd prvej inštancie nemal jednoznačne preukázané všetky tvrdenia žalobcu". Podľa názoru odvolacieho súdu „žalobcovia neposkytli žiadny dôkaz, ktorý by jednoznačne vyvrátil ... závery ...ohľadom ohniska požiaru, času vzniku požiaru, dĺžku dojazdu výjazdovej skupiny a pod. ... neposkytli dôkaz, a z vykonaného dokazovania vyplynulo, že ani nebolo možné takéto údaje zistiť, pokiaľ ide o vznik požiaru, pretože závery zisťovania vychádzali len zo svedeckých výpovedí, nie

priamych pozorovateľov, požiar bol sledovaný z väčšej diaľky, a to svedkom, ktorý v tom čase mal 80 rokov a ďalšími svedkom, ktorý sa tom čase vracal z baru pod vplyvom alkoholu, pričom je zjavné, že jeho pozorovacie schopnosti boli obmedzené, pričom práve on volal späť operačnému dôstojníkovi, že už nemusia chodiť, že tam nič nevidí. ... Odvolací súd neakceptoval ani námietku ... že pokiaľ by nedošlo k nesprávnemu úradnému postupu, k vecnej škode nemuselo dôjsť, pretože v čase nahlásenia požiaru tento bol v pokročilom štádiu, teda škoda už vznikala. Zo žiadneho dôkazu nevyplývalo, že väčšina rodinného domu by bola nepochybne zachránená. Tento záver vyslovený v znaleckom posudku číslo X/XXXX síce takýto údaj čiastočne obsahuje, ale neobsahuje dostatok presvedčivých argumentov ako aj odbornej argumentácie. Ďalšie dôkazy tieto závery vyvrátili. V znaleckom posudku nebolo dostatočne vyargumentované, že v prípade včasného prjazdu požiarnikov by bol požiar včas uhasený, pretože vznik požiaru bol vypočítaný len spätne, odhadom, na základe zistení, ktoré sa nachádzali na mieste požiaru a zo svedeckých výpovedí." (body 50. a 51. odôvodnenia odvolacieho rozhodnutia). Možno preto uzavrieť, že vyslovené závery súdov nie je možné považovať za celkom zjavne neodôvodnené, resp. skutkovo a právne nekonformné, a tým aj za zmätočné v takej miere a intenzite, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. V neposlednom rade dovolací súd uvádza, že za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd svoje rozhodnutie neodôvodnil podľa predstáv dovolateľov, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom, čo nie je tento prípad.

8.3. S ohľadom na vyššie uvedené dovolací súd konštatuje, že dovolatelia neopodstatnene namietali porušenie procesných práv v takej miere, že by došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, a preto uplatnený dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f) CSP vo vzťahu k vyššie uvedeným námietkam nezakladá prípustnosť dovolania.

9. Žalobcovia v podanom dovolaní podľa § 420 písm. f) CSP tiež namietali, že prvostupňový súd nedodrжал v danej veci zákonom predpísaný postup v zmysle § 118 ods. 2 OSP, podľa ktorého predseda senátu alebo samosudca podľa doterajších výsledkov konania uvedie, ktoré právne významné skutkové tvrdenia účastníkov možno považovať za zhodné, ktoré právne významné skutkové tvrdenia zostali sporné a ktoré z navrhnutých dôkazov budú vykonané a ktoré dôkazy súd nevykoná, aj keď ich účastníci navrhli.

9.1. Podľa ustálenej praxe dovolacieho súdu nerešpektovanie § 118 ods. 2 OSP samé o sebe nezakladá procesnú vadu v zmysle § 237 ods. 1 písm. f) OSP (teraz § 420 písm. f) CSP, pozn.). Toto ustanovenie nezakotvuje povinnosť súdu oboznámiť účastníkov konania s predbežným právnym názorom súdu na vec; upravuje len postup súdu pri vedení pojednávania a týka sa skutkových okolností, resp. potreby ďalšieho dokazovania a jeho zamerania (napr. 4Cdo/167/2012, 3Cdo/1376/2015, 5Cdo/89/2017, 7Cdo/182/2019). Je teda zjavné, že ani uvedená námietka nebola spôsobilá založiť dôvodnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

10. Žalobcovia v podanom dovolaní tiež namietali nepreskúmateľnosť a nepresvedčivosť odôvodnenia výroku II. napadnutého odvolacieho rozhodnutia (o trovách konania), a to „vo vzťahu k nesprávnej aplikácii ust. § 255 ods. 1, ods. 2 C.s.p. a neaplikácii ust. § 257 C.s.p., pretože bližšie a konkrétne dôvody a argumenty v tomto smere v odôvodnení napádaného uznesenia absentujú ... Zmätočnosť a nesprávne právne posúdenie veci zo strany odvolacieho súdu sa prejavilo aj pri posudzovaní otázky náhrady trov odvolacieho a dovolacieho konania. ... V odôvodnení rozsudku ... odvolací súd uviedol, že o trovách odvolacieho konania rozhodol v súlade s ustanovením § 396 ods.1 C.s.p., § 255 ods. 1 a 262 ods. 1 C.s.p. , keď v odvolacom konaní bola v celom rozsahu úspešná žalovaná, preto jej odvolací súd priznal náhradu trov odvolacieho a dovolacieho konania v plnom rozsahu Z takto všeobecne a formalisticky postulovaného odôvodnenia nie je zjavné na základe akých skutočností, faktov a úvah odvolací súd dospel k záveru a výroku o povinnosti žalobcov nahradiť žalovanému trovy dovolacieho konania. V posudzovanej veci pritom dovolanie podali výhradne žalobcovia podaním z 01.08.2017, tento ich mimoriadny opravný prostriedok bol úspešný, keď na jeho základe Najvyšší súd uznesením z 29.04.2020 v celom rozsahu zrušil pôvodný rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie (bod 3.1. a 3.2.).

10.1. Ústavný súd v uznesení sp. zn. I. ÚS 275/2018 z 15. augusta 2018 [rozhodnutie č. 74/2018 publikované v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky 2018, s. 1270 (podobne

I. ÚS 387/2019, 8Cdo/266/2019)] už uviedol, že „[u]stanovenie § 420 CSP zakotvuje prípustnosť dovolania v alternatíve buď proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej ..., alebo proti rozhodnutiu, ktoré síce nemá charakter rozhodnutia o materii konania ..., ale ide o rozhodnutie, ktorým odvolací súd o danej otázke rozhodovanie končí inak ako meritórnym (hmotnoprávnym) rozhodnutím vo veci samej. ... Podľa § 357 písm. m) CSP jedným z uznesení, proti ktorým je prípustné odvolanie a ktoré sú tak v danej nimi riešenej otázke s konečnou platnosťou preskúmateľné v rámci odvolacieho konania, je aj uznesenie, ktorým prvoinštančný súd rozhodol o nároku na náhradu trov konania s konečnou platnosťou, takže rozhodnutie odvolacieho súdu o tomto odvolaní je v otázke nároku na náhradu trov konania rozhodnutím konečným (ktorým sa konanie v tejto otázke nároku končí, pozn.), a teda ho možno v zmysle už uvedeného považovať za rozhodnutie preskúmateľné v dovolacom konaní z dôvodov znátočnosti ako rozhodnutie, ktorým sa konanie končí". Obdobne aj v okolnostiach danej veci možno konštatovať, že za rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým sa konanie končí možno označiť i rozhodnutie, ktorým odvolací súd rozhodol o nároku na náhradu trov odvolacieho a dovolacieho konania.

10.2. Preskúmaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu v časti, v ktorej rozhodol o trovách odvolacieho a (predchádzajúceho) dovolacieho konania (výrok II.), najvyšší súd dospel k záveru, že prístup odvolacieho súdu - ktorý (iba) v zmysle zásady úspechu žalovanej v dovolacom konaní jej v plnom rozsahu priznal nielen náhradu odvolacích, ale tiež (predchádzajúcich) dovolacích trov, v ktorom dovolacom konaní boli úspešní žalobcovia (najvyšší súd v rámci nimi podaného dovolania zrušil predchádzajúce odvolacie rozhodnutie, pozn.) - je pre tento čas nepreskúmateľný a arbitrárny. K uvedenému záveru dospel najvyšší súd už len z toho dôvodu, že žalovaná v predchádzajúcom dovolacom konaní úspešná nebola a dôvody napadnutého odvolacieho rozhodnutia (bod 57. odôvodnenia odvolacieho rozhodnutia) nijako nevysvetľujú - nad rámec zásady úspechu žalovanej v dovolacom konaní - prečo jej bola priznaná aj náhrada trov (predchádzajúceho) dovolacieho konania.

10.3. Žalobcovia v súvislosti s rozhodnutím odvolacieho súdu o trovách konania tiež namietali, že odvolací súd v danej veci neaplikoval ustanovenie § 257 CSP. Vzhľadom k tomu, že žalobcovia už v predchádzajúcom dovolaní namietali rovnakú okolnosť, bude úlohou odvolacieho súdu v odôvodnení svojho rozhodnutia zaoberať sa (tiež) návrhom žalobcov na postup podľa § 257 CSP.

10.4. Na základe vyššie uvedeného dospel dovolací súd k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu je v jeho výroku II. (o trovách konania) nedostatočne odôvodnené (nepreskúmateľné), čím došlo k porušeniu práva žalobcov na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP. Preto dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu v požadovanom rozsahu jeho výroku II. zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

10.5. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP). Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP

11. V zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

11.1. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP má určujúci význam vymedzenie „právnej“ otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna (nie skutková). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnú, ako aj o otázku procesnoprávnú (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Na to, aby na základe dovolania podaného podľa uvedeného ustanovenia mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti (vecnej prejednávateľnosti) dovolania, zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky,

od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP (sp. zn. 4Cdo/64/2018). K posúdeniu dôvodnosti dovolania a teda vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení), môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania.

11.2. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP je teda relevantná len taká otázka, ktorá kumulatívne vykazuje všetky nižšie uvedené znaky: a/ musí ísť o otázku riešenú odvolacím súdom, ktorá je buď hmotnoprávneho alebo procesnoprávneho charakteru, b/ spôsob jej vyriešenia odvolacím súdom zakladá "odklon" od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c/ odvolací súd na jej riešení založil svoje rozhodnutie, d/ uvedená otázka musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní, e/ ide o otázku zásadného právneho významu, t. j. takú, ktorá je významná nielen pre prerokovávanú právnu vec (spor), ale aj zo širších hľadísk, najmä z hľadiska celkovej rozhodovacej praxe všeobecných súdov SR a f/ vždy musí ísť o otázku právnu, nie skutkovú; ak niektorý z týchto znakov chýba, dovolanie nie je podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP prípustné (napr. 3Cdo/157/2017).

11.3. Dovolací súd dodáva, že prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP je daná len vtedy, ak sa odvolací súd pri vyriešení právnej otázky skutočne odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, pričom dovolateľ je povinný ním tvrdý odklon v dovolaní preukázať. Naopak prípustnosť dovolania nezakladá všeobecná nespokojnosť dovolateľa s rozhodnutím odvolacieho súdu (resp. jeho právnymi závermi), alebo všeobecné tvrdenie dovolateľa, že rozhodnutie odvolacieho súdu nie je v súlade s rozhodovacou praxou dovolacieho súdu.

12. Vo vzťahu k § 421 ods. 1 písm. a) CSP žalobcovia v rozsahu nosných právnych záverov nižších súdov namietali nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom „a to ... otázky príčinnej súvislosti, ako aj vo vzťahu k otázke náhrady trov konania". Poukázali pritom na súdne rozhodnutia - slovenské 3Tdo/23/2012, III. ÚS 490/2012, 6MCdo/7/2013, Rt 21/1980 a Rt 47/1984, I. ÚS 395/2016, I. ÚS 320/2016 a II. ÚS 25/2011, české 25Cdo/1619/2012 (bod 3.2.).

13. Pokiaľ žalobcovia namietali nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom v otázke náhrady trov konania, najvyšší súd v tejto časti zrušil napadnutý výrok II. odvolacieho súdu pre zmätočnosť podľa § 420 písm. f) CSP (pozri body 10. až 10.5.). Dovolanie proti rozhodnutiu o trovách konania však nie ex lege je prípustné podľa § 421 ods. 1 CSP (§ 421 ods. 2 v spojení s § 357 písm. m) CSP).

14. Žalobcovia tiež namietali nesprávne právne posúdenie otázky príčinnej súvislosti a poukázali na príslušné súdne rozhodnutia (bod 12 in fine).

14.1. Nosné dôvody napadnutého odvolacieho súdu spočívali v jeho závere, že v okolnostiach posudzovanej veci síce došlo k nesprávnemu úradnému postupu ako aj ku vzniku škody, ale nebol splnený jeden z predpokladov uplatneného nároku, a to príčinná súvislosť. Zákon č. 514/2003 Z. z. bližšie nevysvetľuje vzťah príčinnej súvislosti (kauzálny nexus) medzi nesprávnym úradným postupom a škodou. V právnej teórii sa týmto vzťahom označuje priama väzba javov (objektívnych súvislostí), v rámci ktorého jeden jav (príčina) vyvoláva druhý jav (následok). Vyžaduje sa, aby protiprávne konanie (delikt, nezákonné rozhodnutie, nesprávny úradný postup) a vznik škody boli v logickom slede (nexus = spojenie, súvislosť, sled), teda aby protiprávne konanie bolo príčinou a vznik škody vrátane jej rozsahu následkom tejto príčiny. Nestačí iba pravdepodobnosť príčinnej súvislosti, či okolností nasvedčujúcej jej existencii; príčinnú súvislosť treba vždy preukázať. Rozhodujúca je vecná súvislosť príčiny a následku a túto nemožno riešiť vo všeobecnej rovine, ale vždy v konkrétnych súvislostiach. Príčinou vzniku škody môže byť len také konanie (alebo opomenutie), bez ktorého by škodný následok nevznikol. Základom je úvaha (test *conditio sine qua non* spoločný pre takmer všetky právne systémy Európskej únie), či by škodlivý následok nastal bez konania škodcu. Ak by tomu tak bolo, príčinná súvislosť by daná nebola. Podľa teórie tzv. adekvátnej príčinnej súvislosti, príčinná súvislosť je daná vtedy, ak je škoda podľa všeobecnej povahy, obvyklého chodu vecí a skúseností adekvátnym dôsledkom protiprávneho úkonu. Súčasne však musí byť preukázané, že škoda by bez tejto príčiny nebola nastala. O vzťah príčinnej súvislosti teda ide, ak je medzi nesprávnym úradným postupom a škodou vzťah príčiny a následku. Otázka príčinnej súvislosti však nie je otázkou právnou, ide o skutkovú otázku, ktorá môže byť riešená

len v konkrétnych súvislostiach; vyriešenie tejto otázky preto nemožno uložiť znalcovi (ten môže poskytnúť len odborné podklady, z ktorých súd pri zisťovaní skutkového stavu veci vychádza). Právnym posúdením je vymedzenie, medzi akou ujmu (ako následkom) a akou skutočnosťou (ako príčinou) tejto ujmy má byť príčinná súvislosť zisťovaná. Pri zisťovaní príčinnej súvislosti treba škodu izolovať zo všeobecných súvislostí a skúmať, ktorá príčina ju vyvolala. Prítom nie je rozhodujúce časové hľadisko, ale vecná súvislosť príčiny a následku; časová súvislosť ale napomáha pri posudzovaní vecnej súvislosti. V postupnom slede javov je každá príčina niečím vyvolaná (sama je následkom niečoho) a každý ňou spôsobený následok sa stáva príčinou ďalšieho javu. Zodpovednosť však nemožno robiť závislou na neobmedzenej kauzalite. Atribútom príčinnej súvislosti je totiž „priamosť“ pôsobenia príčiny na následok, pri ktorej príčina priamo (bezprostredne) predchádza následku a vyvoláva ho. Vzťah príčiny a následku musí byť preto priamy, bezprostredný, neprerušovaný; nestačí, ak je iba sprostredkovaný. Pri zisťovaní príčinnej súvislosti treba v dôsledku toho skúmať, či v komplexe skutočností prichádzajúcich do úvahy ako (priama) príčina škody existuje skutočnosť, s ktorou zákon spája zodpovednosť za škodu [ujmu (pozri napr. 8Cdo/802018, 5Cdo/126/2009, 6MCdo/11/2010, 8Cdo/112/2017, 4Cdo/207/2018, 5Cdo/11/2020)].

14.2. Inak povedané otázka, či medzi žalobcami tvrdeným protiprávnym konaním orgánu žalovanej (HaZZ) a nimi tvrdenou škodou existovala príčinná súvislosť, bola otázkou skutkovou (čo vyplýva aj z ustálenej praxe dovolacieho súdu, viď vyššie, pozn.), riešenie ktorej nemá právnu relevanciu z hľadiska skúmania podmienok prípustnosti dovolania podľa § 421 CSP. Pokiaľ potom žalobcovia v dovolaní tvrdili, že v okolnostiach posudzovanej veci medzi nesprávnym úradným postupom a škodou je vzťah príčinnej súvislosti, v skutočnosti prehodnocovali skutkové závery odvolacieho súdu o neexistencii (nepreukázaní) príčinnej súvislosti. Posudzovanie miery preukázania príčinnej súvislosti nie je právnou otázkou a dôkazne zaťažuje stranu žalobcov. Dovolací súd so zreteľom na toto ustanovenie nemôže pri posudzovaní prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP posudzovať správnosť skutkových zistení odvolacieho súdu alebo spôsob vykonávania jednotlivých dôkazov alebo výsledok ich hodnotenia premietajúci sa do skutkových zistení. Prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia nie je spôsobilé založiť tvrdenie žalobcov, že pri inom (cez prizmu žalobcov vnímanom) zistení rozhodujúcich skutkových okolností odvolacím súdom by právne závery, na ktorých spočíva napadnuté rozhodnutie, boli odlišné.

14.3. Dovolatelia označili viaceré súdne rozhodnutia (slovenské 3Tdo/23/2012, III. ÚS 490/2012, 6MCdo/7/2013, Rt 21/1980 a Rt 47/1984, I. ÚS 395/2016, I. ÚS 320/2016 a II. ÚS 25/2011, české 25Cdo/1619/2012), ktoré podľa ich názoru predstavujú odklon riešenia tejto otázky odvolacím súdom od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

14.3.1. Za ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu treba považovať predovšetkým rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierke stanovísk a rozhodnutí Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, vydávanej Najvyšším súdom Slovenskej republiky od 1.1.1993 s pôvodným názvom Zbierka rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky (pokiaľ neboli v neskoršom období judikátorne prekonané) ako i rozhodnutia najvyššieho súdu, v ktorých bol opakovaně potvrdený určitý právny názor alebo výnimočne aj jednotlivé rozhodnutie, pokiaľ neskôr vydané rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v tomto rozhodnutí nespochybnili, prípadne ich akceptovali a vecne na ne nadviazali. Vzhľadom na účel právnej úpravy dovolania je v prípade dovolacieho dôvodu spočívajúceho v nesprávnom právnom posúdení veci treba do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu zahrnúť aj rozhodnutia publikované v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk vydaných Najvyšším súdom ČSFR, Najvyšším súdom ČR a Najvyšším súdom SR v dobe do 31.12.1992 ako aj rozhodnutia uverejnené do Zborníkov stanovísk, správ o rozhodovaní súdov a súdnych rozhodnutí Najvyšších súdov ČSSR, ČSR, SSR vydaných ŠEVT Praha v rokoch 1974 (č. I., 1965-1967), 1980 (č. II., 1964-1969) a 1986 (č. IV, 1970-1983), pokiaľ sú stále použiteľné a neboli prekonané neskoršou judikatúrou. Napokon vzhľadom na článok 2 ods. 2 CSP je potrebné za ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu považovať aj rozhodovaciu prax ďalších najvyšších súdnych autorít a to Ústavného súdu Slovenskej republiky, Európskeho súdu pre ľudské práva a Súdneho dvora Európskej únie.

14.3.2. Dovolací súd predostiera, že ani žalobcami označená súdna prax (v rozsahu uvedeného v bode 14.3.1., pozn.) nič nemení na vyššie uvedenom závere, že nastolená otázka „príčinného vzťahu“ je otázkou skutkovou a nie právnou. Navyše žalobcami označená súdna rozhodovacia prax vzhľadom na skutkové a právne odlišnosti nemá s nosnými právnymi závermi odvolacieho súdu právne významnú

spojitosť.

14.3.2.1. V uznesení zo 16. mája 2012 sp. zn. 3Tdo/23/2012 najvyšší súd odmietol dovolanie obvineného lekára ústavnej pohotovostnej služby, ktorý bol uznaný za vinného z prečinu usmrtenia. Predmetné rozhodnutie bolo predmetom aj ústavného prieskumu; ústavný súd uznesením z 23. októbra 2012 sp. zn. III. ÚS 490/2012 ústavnú sťažnosť lekára odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti. Uvedené obe rozhodnutia už na prvý pohľad nemajú skutkovú ani právnu spojitosť so skutkovým a právnym posúdením teraz posudzovanej veci. V podobných súvislostiach v rámci trestnej veci Rt 21/1980 a Rt 47/1984 (bez zjavného súvisu s teraz skutkovo a právne posudzovanou vecou) bol posudzovaný obvinený, ktorý pre neprimeranú rýchlosť nestačil zabrzdiť, zastaviť alebo obísť poškodeného, ležiaceho na vozovke po zrazení iným autom, a narazil do neho resp. obžalovaný, pri posudzovaní príčinnej súvislosti medzi konaním páchatel'a, ktorý sa pokúsil znásilniť staršiu ženu a smrťou poškodenej, ku ktorej došlo v dôsledku infarktu vyvolaného konaním páchatel'a. Predmetom dovolacieho prieskumu vo veci sp. zn. 6MCdo/7/2013 boli procesné vady v dôsledku ktorých najvyšší súd zrušil rozhodnutia nižších súdov. Dovolací súd sa v uvedenej veci síce vyjadril aj k otázkam „príčinnej súvislosti“, ale v rovnakom smere ako teraz dovolací súd, teda, že posudzovanie príčinného vzťahu je otázkou skutkovou [nie právnou (bod 54 odôvodnenia dovolacieho rozhodnutia)] a ďalej sa zaoberal zisteniami, že niektoré (identifikované) skutočnosti boli ako príčiny vzniku škody vylúčené v dôsledku čoho by nemožnosť žalobkyne obchodovať s tovarom vznikla aj keby rozhodnutia o zabezpečení tovaru neboli vôbec vydané, resp. aj keby nedošlo k zapečateniu skladových priestorov. Dovolací súd tu teda neriešil skutkovú otázku existencie príčinného vzťahu, ale otázku právnú, v čom spočívala škoda (majetková ujma), za ktorú je náhrada požadovaná. V náleze zo 14. septembra 2016 sp. zn. I. ÚS 395/2016 sa ústavný súd zaoberal predovšetkým inštitútom nesprávneho úradného postupu a v tejto súvislosti riešil otázku postupu orgánov činných v trestnom konaní vedenom proti sťažovateľovi, v dôsledku ktorého malo dôjsť ku vzniku škody. V náleze zo 7. júla 2016 sp. zn. I. ÚS 320/2016 ústavný súd v podobných súvislostiach posudzoval otázku, či postup prokuratúry pri vydávaní záväzného pokynu bol nesprávnym úradným postupom pre účely náhrady škody podľa zákona č. 514/2003 Z.z. a v náleze z 24. marca 2011 sp. zn. II. ÚS 25/2011 ústavný súd zasa vyslovil názor, že „pri posudzovaní nároku na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia, nielen zastavenie trestného stíhania, ak k nemu došlo preto, že sa nenaplnil predpoklad o spáchaní trestného činu obvineným, má rovnaké dôsledky ako zrušenie uznesenia o začatí trestného stíhania a vznesenie obvinenia pre nezákonnosť ... ale rovnaké dôsledky má aj rozhodnutie o postúpení veci do priestupkového konania, ak k nemu došlo preto, že sa nenaplnil predpoklad o spáchaní trestného činu obvineným“. Z uvedeného je zrejmé, že ani poukaz na uvedené rozhodnutia ústavného súdu nie je možné charakterizovať ako odklon od ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu, ktorá má súvis s prejednávanou vecou.

15. Najvyšší súd vzhľadom na vyššie uvedené odmietol dovolanie žalobcov podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, a to s poukazom na ustanovenie § 447 písm. f) CSP.

16. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.